

CĂRȚI ROMÂNEȘTI VECHI DIN SECOLUL AL XVIII-LEA ÎN COLECȚIILE BIBLIOTECII JUDEȚENE “OVID DENSUSIANU” HUNEDOARA-DEVA

Florin Bogdan*

Cuvinte-cheie: bibliofilie, București, Blaj, note manuscrise, Deva

Keywords: bibliophily, Bucharest, Blaj, handwritten notes, Deva

Declanșarea procedurii de clasare în Patrimoniul Cultural Național a tipăriturilor vechi deținute de Biblioteca Județeană “Ovid Densusianu” Hunedoara-Deva a permis cercetarea atentă a tuturor exemplarelor de carte veche aflate în inventarul instituției amintite. Au fost identificate 13 volume de carte românească veche, 3 de carte transilvăneană și 1 volum de carte veche străină.

În ceea ce privește cartea românească veche, aceasta se împarte cronologic astfel: două volume din secolul al XVII-lea, opt din secolul al XVIII-lea și trei din secolul al XIX-lea. În cadrul intervenției de față ne propunem să dezbatem subiectul tipăriturilor din secolul al XVIII-lea, șapte la număr, păstrate în opt exemplare, imprimate la București (două) și la Blaj (șase); din punctul de vedere al anului apariției cărțile sunt cuprinse în intervalul 1732–1796.

Prezentarea fiecărui volum va cuprinde informații referitoare la paginație, legătură, starea de conservare și eventualele note manuscrise sau însemne de proprietate păstrate pe filele cărții; ordonarea va fi cea cronologică, conformă bibliografiei de specialitate din România.

Cel mai vechi titlu păstrat este cel al *Chiriacodromionului* (București, 1732)¹,

* Muzeul Național al Unirii Alba Iulia, str. Mihai Viteazul, nr. 12–14, e-mail: bogdan_florin_reghin@yahoo.com

¹ *Chiriacodromion sau Evanghelie învățătoare care are întru în cazanii la toate duminicile preste an și la praznicele domnești și la sfinții cei numiți. Acum într-acesta chip tipărită și diortosită mai luminat în limba rumânească întru întâiul an al ceii de Dumnezeu înălțatei domnii a prea luminatului și înălțatului Domnului nostru Io Constantin Nicolae Voievod cu blagoslovenia și cu toată cheltuiala a prea sfințitului mitropolit al Ungrovlahiei chir Ștefan. În Sfânta Mitropolie în București. La anul de la zidirea lumii leat 7240 Iară de la Întruparea Domnului 1732. De cucearnicul între preoți Popa Stoica Iacovici Tipograful. Ion Bianu, Nerva Hodoș, Dan Simonescu, Bibliografia Românească Veche. 1508–1830, II (București: Edițiunea Academiei Române, 1910),*

exemplarul² păstrat la Deva fiind unul incomplet, cu [4] f. +f. 1–115, 120–131, 133–414 cu greșeli de numerotare a filelor; lipsesc f. 116–119, 132. Legătura volumului este confecționată din tăblii de lemn îmbrăcate în piele. Coperta 1 este decorată prin intermediul unor chenare din linii, completate de ornamente florale, în colțurile interioare sunt compoziții florale de mici dimensiuni, în câmpul central este un crucifix din aceleași compoziții florale; coperta 2 este decorată similar, în câmpul central este un medalion indescifrabil. Pe cotor sunt compoziții florale; la nivelul celor două coperti sunt vizibile urmele încuietorilor. Volumul se află într-o stare de conservare mediocră, cu deteriorări masive, urme de uzură, urme ale unui atac xilofag, lipsuri din învelitoarea cotorului, legătura se desprinde de corpul cărții, file franjurate, file și caiete desprinse, pete de ceară, urme ale unui atac biologic. Pe filele cărții pot fi lecturate o serie de note manuscrise și însemne de proprietate. În afara ștampilei cu textul “Biblioteca Municipiului Deva. Sala de lectură” (pe foaia de titlu) există și o notă manuscrisă, greu lizibilă și păstrată parțial, ce poate fi interpretată atât ca însemn de proprietate, cât și posibil document al achiziției cărții: “Această carte [...] Ursu [...] fomei anumea Todora să fiica [...] scris-am eu Popa Tomă în anul 1768 [?] în 9 [?] zile a lui februarie” (f. 20^r–26^r). Referitor la achiziția cărții este relevantă însemnarea următoare: “Anno 1849 – 23 mai [...] s-au aliat Dana [?] Vacareștilor [?] poporani de aici din Herina [?]³ s-au cumperatu aceasta carte anume Cazania de la repausatulu preotu Popa Ivann cu anumitu pretiu și-i dată pomană s[fintei] Beserici de la Herina ca nimenea se nu o instreineze sub afurisanie și anathema de 318 Parenti adunați in Soborul de la Nice[e]a ci se remaie la aceasta Beserica la Herina – și aceasta s-au scrisu în anul mai susu numitu adeca 1849 – 23 mai înaintea [...] Ormenisian Nicolae și [...] Nicolae Billegan în casa lui Billegan Pavel. Și aceasta am scrisu eu Dimitrie Mathei popa Șomfaleului⁴ și administratorul Herinei a doae di de Rusali[i] Luni” (f. 27^r-f. 35^r). Nu în ultimul rând, amintim existența unei ștampile de anticariat și a prețului, probabil proveniența cărții înainte de a intra în colecția publică în care se păstrează și în zilele noastre: “Anticariat Sibiu. Lei 1000” (forzaț 2). În alte cazuri întâlnim numele unor persoane care, probabil, au lecturat cartea la un moment dat: “Trifan Vasilica”, “Trifan Petre” (f. 133^r), Trifan Gavril” (203^v, 222^r și 251^r) sau “Bartoș Emil” (251^r).

În anul 1765 a apărut “o izbândă a tipografiei blăjene”⁵, *Evanghelia*⁶, ajunsă

nr. 205, 45–47 (în continuare BRV, II); *Bibliografia Românească Veche*, I (A-C) (București: Cimec, 2004), nr. 307, 210–211 (în continuare BRVAC).

² Inv. 4973.

³ Probabil Herina, jud. Bistrița-Năsăud.

⁴ Astăzi Sărata, județul Bistrița-Năsăud.

⁵ Cornel Tatai-Baltă, *Gravorii în lemn de la Blaj* (Cluj-Napoca: Mega, 2023), 108.

⁶ *Sfânta și dumnezeiasca a lui Isus Hristos Evanghelie, acum întâiu tipărită supt stăpânirea*

în patrimoniul instituției hunedoarene sub forma unui exemplar complet⁷ cu [4] f. + 363 p. + [1] f., cu greșeli de numerotare. Legătura este confecționată din carton îmbrăcat în piele. Coperta 1 este decorată cu o serie de chenare din linii, completate de ornamente florale și un crucifix în câmpul central (toate aurite); coperta 2 este decorată cu un chenar din linii. Volumul se află într-o stare de conservare mediocră, cu multiple deteriorări, sunt vizibile urme de uzură, urme ale unui atac xilofag, învelitoarea cotorului a fost adăugată ulterior, copertile sunt recusute, lipsuri din învelitoarea copertilor, file franjurate, file și caiete desprinse, pete de ceară, completări cu benzi de hârtie. Pe filele cărții se regăsesc două ștampile, una atestă că ea se află în proprietatea bibliotecii din Deva – “Biblioteca Municipiului Deva. Sala de lectură” (foaia de titlu) – iar cealaltă amintește că a fost achiziționată dintr-un anticariat sibian: “Anticariat Sibiu. Lei 800” (forzaț 2). Deosebită este, însă, nota manuscrisă dintre paginile 1–11, care plasează exemplarul aflat în discuție printre cele donate de Ioan Iacob Aron bisericilor din întreaga Transilvanie⁸: “Această Evanghelie s-au dat din crăiasca milă prin [...] Iacob Aaron vicareș Episcopiei Făgărașului pe sama besariciei cei unite de [...] 1771 maiu 13”.

Un an mai târziu, în 1766, apăsese *Antologhionul*⁹, tipărit la Mitropolie în

preainălțatei împărăteasei râmleanilor, prințesei Ardealului iproci, Mariei Theresiii, cu blagoslovenia prealuminatului și preaosfințitului chiriu chir Athanasie Rădnic, vlădicăi Făgărașului iproci, în sfânta Mitropolie a Blajului, anii de la Hristos 1765. BRV, II, nr. 342, 164; Daniela Poenaru, *Contribuții la Bibliografia Românească Veche* (Târgoviște: Muzeul Județean Dâmbovița, 1973), 203; Dan Râpă Bucliu, *Bibliografia Românească Veche, 1508–1830. Additamenta I* (Galați: Alma, 2000), nr. 342-II, 273–274 (în continuare Additamenta); Ioan Chindriș, Niculina Iacob, Eva Mârza, Anca Elisabeta Tatay, Otilia Urs, Bogdan Crăciun, Roxana Moldovan, Ana Maria Roman-Negoi, *Cartea românească veche din Imperiul Habsburgic (1691–1830). Recuperarea unei identități culturale* (Cluj-Napoca: Mega, 2016), 213–214 (în continuare CRVHI); Géza Petrik, *Magyarország bibliográphiája 1712–1860*, IV (Budapest: Dobrowsky Ágost, 1892), 64; Gabriela Mircea, *Tipografia din Blaj în anii 1747–1830* (Alba Iulia: Altip, 2008), 211–213.

⁷ Inv. 4974.

⁸ Informații despre Ioan Iacob Aron vezi la Iacob Mârza, “Cultură și națiune la românii ardeleni în secolul al XVIII-lea: Ioan Iacob Aron (?–1788),” în Ioan Chindriș, Ciprian Ghișa, coord., *240 de ani de la moartea marelui arhieru și luptător național Ioan Inochentie Micu-Klein 1768–2008* (Oradea: Episcop Vasile Aftenie, 2009), 114–132 și Iacob Mârza, “Memoriale Jacobi Aaron (deceniul 7 al secolului al XVIII-lea): semnificații culturale și politice,” în Ana Maria Roman-Negoi, Eva Mârza, eds., *Cercetarea și perspectivele digitizării* (Cluj-Napoca: Argonaut, 2009), 240–252.

⁹ *Antologhion adecă floarea cuvintelor carele cuprinde întru sine rânduiala dumnezeieștilor praznice ale sfinților numiți, și ale sfinților de obște: cesă prăznuiesc în 12 luni ale anului. Acum tipărit rumânește în zilele prea luminatului domn Io Scarlat Grigorie Ghica VV cu blagoslovenia Preasfințitului Mitropolit a toată Ungrovlahia Chiriu Chir Grigorie. În Sfânta Mitropolie în București, la anul dela Hs 1766. De Iordache Stoicovici tipografu.* Ion Bianu, Dan Simonescu,

București. Volumul¹⁰ cuprinzând [2] f. + 646 p., cu greșeli de numerotare a paginilor, beneficiază de o legătură confecționată din tăblii de lemn îmbrăcate în piele. Coperta 1 este decorată prin intermediul unor chenare din linii, completate de linii întretăiate și un crucifix; coperta 2 este decorată prin intermediul unor linii întretăiate; sunt vizibile urmele încuietorilor. Exemplarul se află într-o stare de conservare mediocră, prezintă multiple deteriorări, sunt vizibile urme de uzură, urme ale unui atac xilofag, lipsuri din învelitoarea copertei 2, coperțile se desprind de corpul cărții, file franjurate, file desprinse, pete de ceară, urme ale unui atac biologic. Pe filele cărții se păstrează câteva note manuscrise ce atestă achiziția și circulația acestuia în zona județului Hunedoara: “Dobra 1825” (forzaț 1). “Acest minei s-au luat de Nicolae [...] ap[rilie] 15 7274 [1766]” (f. [2]^r). “Această carte este a bisearicii satului Leașnic [?] însămnată prin protopopul Hinidorii Popa Ioan la 2 octomvrie [1]821 în casa lui Velea Zaharie crâznic. Acesta Minei” (f. 3^r–6^r). “[...] protopop Hinidorii Constantin Doma de la 28 octomvrie 1823 dar paroh satului [...] prin D. M. Episcop Vasilie Moga din Sibiu” (f. 437^v–450^v). “La anu [1]825 au înghiețat bruma [...] Joseph Krischan” (f. 452^r–453^r). “În ziua a 23 aprilu am datu la preotu 4 fl[orini] v[alută] a[ustriacă]” (f. 500^r).

Minologhionul tipărit la Blaj în anul 1781¹¹, probabil cea mai ornamentată carte imprimată în atelierul de la confluența Târnavelor¹², se regăsește printre volumele cercetate. Exemplarul¹³ este incomplet, păstrându-se p. 49–156, [12] p., p. 157–292, 309–360, 369–698, lipsesc [1] f. + p. 1–48, 293–308, 361–368, 699–1149 + [1] p. Legătura este confecționată din tăblii de lemn îmbrăcate în piele. Coperta 1 este decorată cu un chenar din linii, completat de ornamente florale și un crucifix floral. Pe cotor sunt ornamente florale; sunt vizibile urmele

Bibliografia Românească Veche. 1508–1830, IV (București: Edițiunea Academiei Române, 1944), nr. 134, 80–82 (în continuare BRV, IV).

¹⁰ Inv. 6095.

¹¹ *Minologhion care cuprinde întru sine rânduiala dumnezeieștilor praznice și ale Stăpânei, de Dumnezeu Născătoarei și pururea Fecioarei Mariei, și ale sfinților celor numiți ce să prăznuiesc preste an, și ale sfinților de obște, în fieștecare zi. Acum întâiu tipărit rumâneaste, supt stăpânirea preainălțatului împărat al romanilor, Iosif al doilea, craiul apostolicesc, mare prințip al Ardealului iproci, cu blagoslovenia Exelenției Sale, prealuminatului domn Gavriil Grigorie Maier, episcopul Făgărașului și al Preainălțatei Chesaro-Crăieștii Mării sfeatnic dinlăuntru, în Blaj la Mitropolie, anul de la Nașterea lui Hristos, 1781.* BRV, II, nr. 448, 273; BRV, IV, nr. 448, 262; Poenaru, *Contribuții la Bibliografia Românească Veche*, 219–220; Additamenta: nr. 448-II, 298–300; CRVIH, 239–241; Géza Petrik, *Magyarország bibliográphiája 1712–1860*, V, Miklósné Komjáthy, ed. (Budapest: Országos Széchényi Könyvtár, 1971), 324 (în continuare Petrik, V); Mircea, *Tipografia din Blaj*, 256, 262.

¹² Tatai-Baltă, *Gravorii în lemn*, 140.

¹³ Inv. 292097.

celor două încuietori. Starea generală de conservare este mediocră, cu multiple deteriorări, sunt vizibile urme de uzură, urme ale unui atac xilofag, învelitoarea se desprinde de pe tăbliile de lemn, copertile se desprind de corpul cărții, file franjurate, file și caiete desprinse, pete de ceară, urme ale unui atac biologic. Pe primul forzaț este aplicat un ex-libris sub forma unei ștampile cu textul “Ex-libris C-tin Pascu”. Relevantă, pentru istoricul volumului, este însemnarea în limba maghiară de la p. 541: *Puyi Puy Samuel vette kedves élete párjával Fejérvári Bálint Héllénával, az kedves fiam Abrahám emlékezetének okáért mint hogy azon az napon szolittatott [...] e vilagrol akiis tsak 5 hetüs és 6 napos volt. Született pedig 11a [novem]br[is] [1]802. Az Puji ohlá Templom számára 1802-be [decem]bernek 22-dik Napján Rh[enanos] flor[enos] 27.* În traducere, în limba română: “Puyi Puy Sámuel și soția lui Fejérvári Bálint Heléna a cumpărat această carte pentru biserica română din Pui în 22 decembrie 1802 și a costat 27 florini. Au cumpărat această carte pentru memoria fiului lor, Ábrahám care s-a născut în 11 noiembrie 1802 și a murit când avea 5 săptămâni și 6 zile”.¹⁴

Tot la Blaj se tipărea, în anul 1784, cea de-a doua ediție a *Molítvenicului*¹⁵, sub patronajul împăratului austriac Iosif al II-lea, așa cum reiese din textul foii de titlu. În fondul cercetat se regăsesc două exemplare din această carte. Primul¹⁶, incomplet, are următoarea paginație: [3] f. + p. 1–252, 275–280, 307–310, 313–607 + [1] p., lipsesc p. 253–274, 281–306, 311–312 și [4] p. de la final. Legătura este confecționată din tăblii de lemn îmbrăcate în piele. Coperta 1 este decorată cu un chenar din ornamente florale, completat de un crucifix în câmpul central, iar coperta 2 are un decor din chenare din linii și un crucifix în câmpul central; pe cotor sunt ornamente florale. Toată ornamentația legăturii este aurită, păstrându-se cele două încuietori. Starea generală de conservare este bună, sunt vizibile urme de uzură, urme ale unui atac xilofag, îmbrunire a suportului papetar, pete de ceară, pete de umezeală. Pe filele cărții se păstrează puține mărturii documentare. În afara ștampilei actualului deținător – “Biblioteca Jud. Huned. Deva. Sala de lectură” (foaia de titlu, p. 207, 607 și

¹⁴ Textul însemnării a fost transcris și tradus de către doamna Gordán Edina, custodele Bibliotecii Documentare “Bethlen Gábor” din Aiud. Pe această cale îi adresăm cele mai calde mulțumiri!

¹⁵ *Evhologhion, adecă Molítvenic, care cuprinde în sine rânduiala Besearecii Răsăritului, ce să cuvine preoților a sluji la toată treaba norodului. Supt preafericita împărăție a prenălțatului împărat al romanilor, marele prințip Ardealului și ceal<e>l<alte>, Iosif al doile, cu voia celor mai mari, tipărit acum a doa oară într-acesta chip în Blaj, la anii de la Hristos 1784, cu tipariul Seminarului.* BRV, II, nr. 475, 290–292; BRV, IV, nr. 475, 264; Andrei Veress, *Bibliografia română-ungară*, II (București: Cartea Românească, 1931), 30; Poenaru, *Contribuții la Bibliografia Românească Veche*, 222; Additamenta, 307–308; CRVIH, 247–249; Petrik, V, 144; Gabriela Mircea, *Tipografia din Blaj*, 272–273.

¹⁶ Inv. 207374.

pagina nenumerotată de la final) – mai există o notă manuscrisă care ar putea fi interpretată, în același timp, ca ex-libris sau notă de cititor: “Gabor Avram crîs-nic Băița 1930” (forzaț 2). Odată cu relegarea volumului a fost mutilată însemnarea de la paginile 50–53, iar celelalte două note oferă doar informații despre prezența cărții într-un catalog de bibliotecă “Nr. 84 în listă” (forzaț 1) și anul 1813 (p. 248) fără a oferi alte detalii.

Cel de-al doilea exemplar¹⁷ este fragmentar, păstrând [4] f. + p. 1–268, 271–280, 289–550 + [1] f., lipsesc p. 269–270, 281–288, 551–607 p. + [4] p. Legătura este confecționată din tăblii de lemn îmbrăcate în piele, ornamentația este indescifrabilă din cauza uzurii; sunt vizibile urmele unor încuietori. Cartea se află într-o stare de conservare mediocră, sunt vizibile urme de uzură, urme ale unui atac xilofag, lipsuri din învelitoarea cotorului, coperta 2 nu s-a păstrat, file franjurate, file și caiete desprinse, pete de ceară, pete de umezeală. Din punctul de vedere al circulației, putem afirma, cu certitudine, că exemplarul provine din aceeași colecție cu *Minologhionul* întrucât pe f. [1]^r se regăsește ex-libris-ul ștampilă cu textul “Ex-libris C-tin Pascu”.

Periplul printre cărțile blăjene aflate în colecțiile Bibliotecii Județene “Ovid Densusianu” Hunedoara-Deva continuă cu ediția a IV-a a *Octoihului*, imprimat în anul 1792.¹⁸ Deși se prezintă sub forma unui exemplar complet¹⁹, cu [1] f. + 424 p. + 196 p. + [1] p., volumul se află într-o stare de conservare mediocră, sunt vizibile urme de uzură, urme ale unui atac xilofag, lipsuri din învelitoarea cotorului, coperta 1 se desprinde, pete de ceară, pete de umezeală, corpul cărții este rupt în două. Legătura este confecționată din tăblii de lemn îmbrăcate în piele. Coperta 1 este decorată cu un chenar din ornamente florale, completat de un crucifix în câmpul central și de compoziții florale în colțuri; coperta 2 are un decor realizat din chenare din linii și linii întretăiate; pe cotor sunt ornamente geometrice și anul 1841 (probabil anul în care a fost realizată legătura). Se păstrează elemente ale celor două încuietori. Se remarcă prezența unor note manuscrise sub forma numelor celor care au folosit cartea la un moment dat: “Trifan Pavăl”, “Grigore”, “Bilegan Alesandru” (forzaț 1); “Bartos Emil” (f. [1]^r); “Bilegan Ioan învățător” (p. 154, 155); “Trifan Pavel” (p. 344); “Trifan Vasile” (p. 345); “Alesandru Bilegan corator anu[1] 1921. luna martie 30”

¹⁷ Inv. 292080.

¹⁸ *Octoih și slujbele sfinților de oște, acum a patra oară, cu adaogerea vecerniilor a fieștecă-ruia glas duminecă seara, așezat și tipărit, după rânduiala Besearicii Răsăritului, supt stăpânirea preainălțatului împăratului râmleanilor, prințului Ardealului iproci, iproci, domnului domnului Franțișc. Cu blagoslovenia Mării Sale, prealuminatului și preaosfințitului vlădicului Făgărașului, Ioann Bobb, tipărit în Blaj, în tipografia Seminariului, anii de la zidire 7300, iar de la Hristos 1792.* BRV, II, nr. 556, 349; CRVIH, 255–257; Petrik, V, 358; Mircea, *Tipografia din Blaj*, 308.

¹⁹ Inv. 4975.

(p. 196 (numerotarea a II-a)). Pe cel de-al doilea forzaț regăsim o șampilă ce atestă achiziția volumului dintr-un aticariat sibian: “Anticariat Sibiu. Lei 625”. Proveniența cărții este dovedită și de o însemnare redactată pe paginile sale: “Această sf[ân]tă carte anume Octoih iaste al bisearecii a Herinei pentru aceai cine ar îndrăzni a o fura, a o muta sau ori în ce chip a o înstreina de la această sf[ân]tă bisearica să fie afurisit de cei tri sute și optsprazeaci sf[in]ți părinți cari au fost adunați la soborul cel dintâiu al Nikei[i] și să i să vearsă mațale ca a lui Arie și s-au scris în anul 1800 în 14 iulie. Că s-au cumpărat de Huci Ion să fie pentru [...]” (f. [1]^r-p. 23), deducem astfel că exemplarul în discuție provine, ca și *Chiriadromionul* (București, 1732), de la biserica din localitatea Herina (jud. Bistrița-Năsăud).

Ultima carte românească veche din secolul al XVIII-lea identificată în principala bibliotecă hunedoreană este cea redactată de Samuil Micu, în două părți, și tipărită la Blaj în anul 1796: *Teologie morală*.²⁰ Volumul²¹ este complet, cu [2] f. + 370 p. + [1] p., 303 p. + [1] p. Legătura este confecționată din carton îmbrăcat în hârtie, cotorul este din piele. Starea generală de conservare este mediocră, sunt vizibile urme de uzură, urme ale unui atac xilofag, lipsuri ale învelitorii cotorului, copertile se desprind de corpul cărții, pete de umezeală. Puținele adnotări de pe filele cărții atestă circulația acesteia între membrii aceleiași familii, la sfârșitul secolului al XIX-lea, în localitatea hunedoareană Băița: “Cadou lui G. Remus profesor”. “Gabor Ermin. Cl. III a” (forzaț 1); “Lazăr Gabor diecel la biserica gr. or. Română din Băița anul Domnului 1898” (p. 370 – f. [1]^r); “Pruncilor mei spre memorie. Lazăr Gabor [...] 1898” (f. [1]^v).

Cărțile românești vechi din secolul al XVIII-lea păstrate în colecțiile Bibliotecii Județene “Ovid Densusianu” Hunedoara-Deva – deși puține la număr dacă încercăm o comparație cu alte instituții de profil și restrânse ca loc de tipărire la două centre – își revendică importanța științifică atât prin rolul lor de document, oferit de prezența numeroaselor însemne de proprietate și note manuscrise păstrate pe filele lor, cât și prin calitatea patrimonială – unele dintre ele fiind clasate în Patrimoniul Cultural Național. Alături de alte lucrări,

²⁰ *Theologhiia moralicească sau bogosloviia, carea cuprinde învățătura năravurilor celor bune și a vieții creștinești, din S. Scriptură și din sfinții părinți culeasă și într-acest chip așezată, după rânduiala s<fintei> Besearicii Răsăritului, supt stăpânirea preanălțatului împărat al romanilor, Franțisc al doilea, cu blagoslovenia Mării Sale, prealuminatului și preasfințitului domnului domn Ioann Bobb, vlădicul Făgărașului. Acum întâiu tipărită în Blaj, anii de la Hristos 1796. Titlul părții a II-a: *Cartea a doao a Theologhiei moralicești, carea cuprinde învățătura despre contracturi și osibite detorii a fieștecarui stat și despre darul lui Dumnezeu și tainele sfintei besearici și cealealalte. Tipărită în Blaj, 1796.* BRV, II, nr. 600, 385–386; Additamenta, 340; CRVIH: 263–265; Petrik, V, 260; Mircea, *Tipografia din Blaj*, 313–314.*

²¹ Inv. 6094.

tipărite în secolele XVII și XIX, acestea dau o imagine completă asupra colecției păstrată în instituția hunedoreană.

**18TH CENTURY OLD ROMANIAN BOOKS IN THE COLLECTIONS OF
“OVID DENSUSIANU” COUNTY LIBRARY HUNEDOARA-DEVA**

Abstract

Research carried out in the collections of the “Ovid Densusianu” County Library Hunedoara-Deva, on drawing up classification documentation in the National Cultural Heritage, led to the identification of thirteenth copies of old Romanian books, dated between the 17th century and 19th century. The books were printed in the printing houses from Târgoviște, Bălgrad (Alba Iulia), Blaj, Bucharest or Buda. As regards the eight copies from the 18th century, they are religious/theological texts and are unpublished in the specialised bibliography, being printed in Bucharest (two) and Blaj (six).

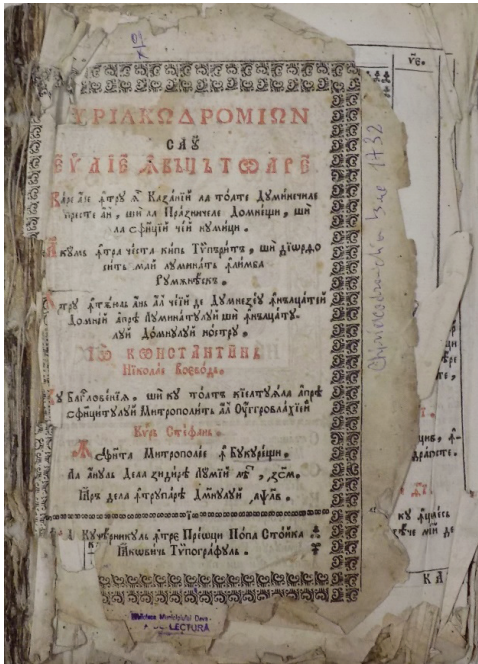

Fig. 1. Chiriadromion (București, 1732)

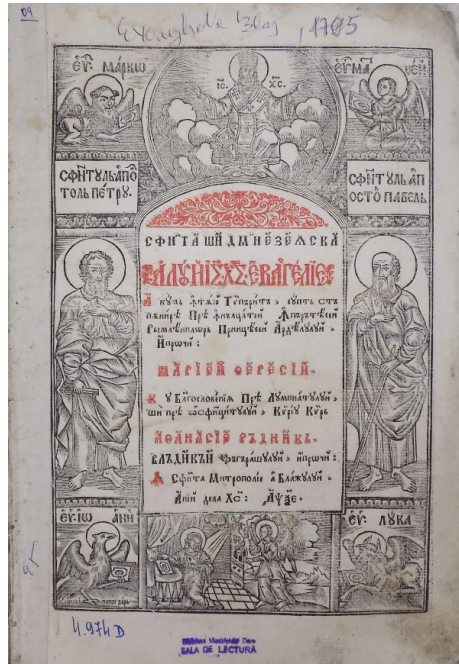

Fig. 2. Evanghelie (Blaj, 1765)

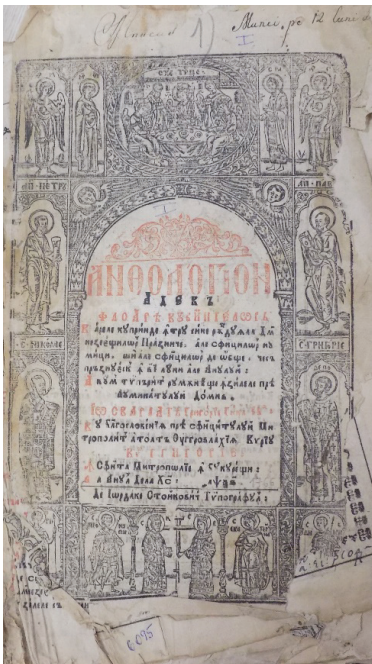

Fig. 3. Antologhion (București, 1766)

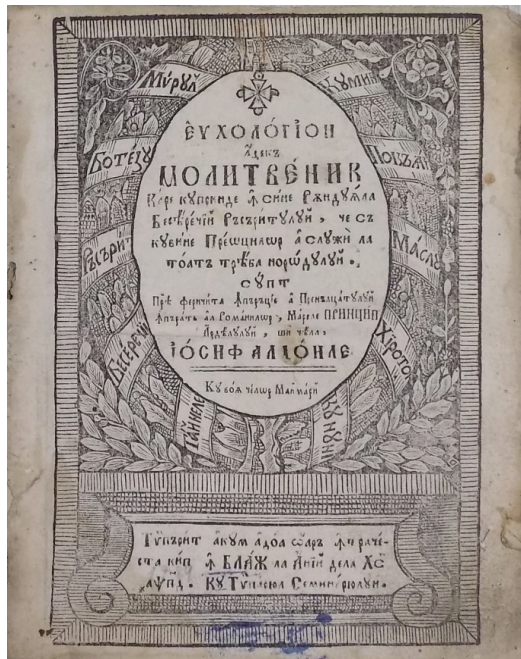

Fig. 4. Moltitvenik (Blaj, 1784)

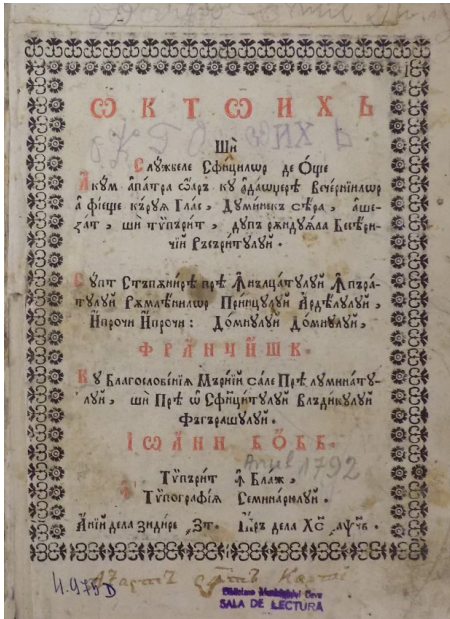

Fig. 5. Octoih (Blaj, 1792)

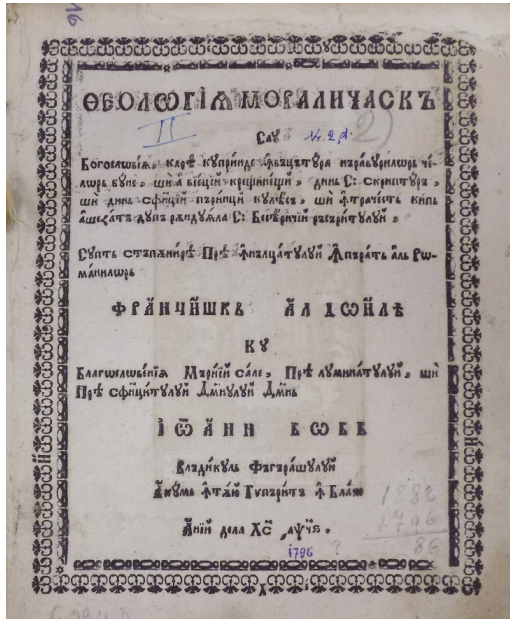

Fig. 6. Samuil Micu, Teologie morală (Blaj, 1796)